

N:o 23.

Af herr **G. F. Östberg**, *om ändrad lydelse af §§ 4 och 59 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.*

Kommunalförfattningarne äro icke fullt tydliga i afseende å frågan, vid hvilken tid rösträtten för fast egendom på landet, som blifvit försäld eller öfvergått från en brukare till en annan, öfverflyttas från den förre till den senare innehafvaren.

Rösträtten är i allmänhet bunden vid skattskyldigheten. Skattskyldigheten för fastighet inträder så snart fastigheten öfvergått från en brukare till en annan, oberoende deraf, huruvida den ene eller den andre är upptagen i kommunens längder. Vid sådant förhållande och då 8 § i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet stadgar, att en hvar välfrejdad svensk undersåte, som är medlem af en kommun samt enligt 57 § förbunden att till kommunen erlägga skatt och icke häftar för oguldna kommunalutskylder, skall vara berättigad att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut, synes det, som om lagstiftarens mening varit, att, då en fastighet ombytt egare eller brukare, den nye innehafvaren skulle omedelbart komma i åtnjutande af den rösträtt i kommunen, som åtföljer fastigheten, lika väl som hans skattskyldighet genast inträder.

Det finnes emellertid tvenne stadganden, som stå i strid med en sådan uppfattning. Rösträtten förutsätter, att man är medlem af kommunen, men för att vara medlem af kommunen måste man enligt 4 § antingen vara mantalsskrifven i kommunen eller ock vara till allmän bevilling

uppförd, d. v. s. vara upptagen i taxeringslängden. Om därför en person inflyttar från främmande kommun och icke förut haft jordbruk eller idkat någon näring inom den kommun, dit han flyttar, kan han icke vara medlem af den sistnämnda kommunen och kan därför icke få rösträtt för den fastighet, han tillträdt. Vidare stadgar 59 §, att fyrktalslängden utgör kommunens röstlängd, och innehåller ingen anvisning, att en person kan, sedan längden vunnit laga kraft, blifva deruti införd, hvaraf kan dragas den slutsats, att rösträtt icke kan öfvergå från en person till en annan.

Förordningens bestämmelser i ifrågavarande afseende synas stridiga, och olika uppfattningar hafva därför gjort sig gällande. En framstående statsrättslärare har utgått från den mening, att §§ 8 och 57 vore hufvudstadganden i ämnet, och förklarar, att den, som förvärfvat sig egande-, besittnings- eller arrenderätt till fastighet i kommunen och på grund deraf har att utgöra kommunalutskylder för fastighet, ej behöfver afvakta tiden för uppgörande af ny röstlängd, utan omedelbart inträder i den rösträtt, som fastighetens innehafvande grundar, så snart han tillträdt densamma och sådant anmäler, så att anteckning derom blifver gjord i samma röstlängd (Rydin, Svenska Riksdagen, I sid. 136).

Deremot förefaller det, som om man i allmänhet ansett, att fyrktalslängden oförändrad bör ega vitsord, till dess ny sådan blifvit i vederbörlig ordning uppgjord, och därför, när fastighet blifvit försäld eller öfvergått från jordegare till arrendator eller tvärtom eller från en arrendator till en annan, låtit den förre innehafvaren behålla rösträtt till dess ny taxeringslängd och ny fyrktalslängd blifvit upprättade.

Om den tolkning, som sålunda vunnit tillämpning, är den riktigaste ur rent juridisk synpunkt, synes den likväl icke öfverensstämma med de principer, hvarpå författningen hvilar, och ännu mindre gifva en praktisk lycklig lösning af frågan. Det finnes knappast något skäl, hvarför en person, som sålt sin egendom eller afträdt ett arrende, skulle fortfarande behålla kommunal rösträtt för den egendom, han innehaft; det kan ej heller vara lämpligt, att rösträtten för samma egendom skulle ligga nere ända till årets slut, men det är deremot billigt, att den nye innehafvaren, hvars skattskyldighet genast inträder, äfven omedelbart erhåller den rösträtt, som tillhör fastigheten, och sålunda blir i tillfälle att deltaga i beslut om de kommunalutskylder, hvilka han skall betala. Jag vill därför föreslå, att förordningen förtydligas i den riktning, att, då fast egendom på landet ombyter innehafvare, rösträtten inträder för den nye innehafvaren så snart han tillträdt egendomen.

Då förhållandena i stad ej oväsentligt skilja sig från dem, som förefinnas på landet, och något behof af förändring derstädes ej synes vara för handen, anser jag mig icke böra afgifva något förslag till förändring af de för städerna gällande föreskrifter uti ifrågavarande ämne.

Jag får alltså vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att 4 och 59 §§ i kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 måtte erhålla följande förändrade lydelse :

4 §. Medlem af en kommun på landet är en hvar, som der är mantalsskrifven, äfvensom hvar och en, hvilken, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes *eger, besitter eller brukar fast egendom eller är* för inkomst af kapital eller arbete till allmän bevilling uppförd.

59 §, 2 mom. Denna längd, som ligger till grund för kommunalutskyldernas debitering, utgör, med iakttagande af de bestämmelser och undantag, 8 och 9 §§ innehålla, tillika kommunens röstlängd. *Har fast egendom, sedan längden upprättades, öfvergått till ny innehafvare, eger denne att efter anmälan blifva i längden uppförd för samma egendom.* I den för anmärkningar afsedda kolumn antecknas, *dels om af ofvan angifven orsak rösträtt för fast egendom öfvergått till annan person, dels om och på hvilken grund, i följd af bestämmelserna i 8 och 9 §§, någon i längden uppförd skattskyldig icke eger utöfva rösträtt.* Längden — — förvaras.

Stockholm den 24 januari 1888.

G. F. Östberg.